

Plan for kontrollarbeidet 2024 - 2028

Kontrollutvalget i Hol kommune

Vedtatt i kontrollutvalget 17.09.2024, sak 41/24.

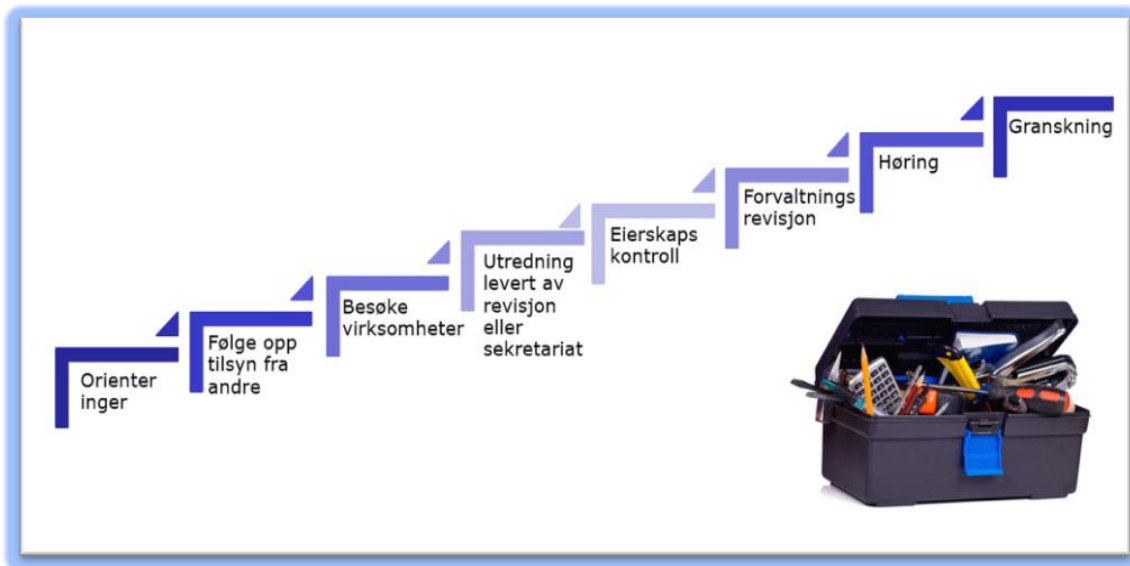

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning	2
Plan for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028	2
Gjennomføring av forvaltningsrevisjon	3
Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2024 - 2028	4
Økonomi/budsjett	15
Rapportering	15
Rullering av planen	15
Plan for eierskapskontroll 2024 - 2028	16
Innledning	16
Aktuelle temaer	16
Rullering av planen	17

Innledning

Kontrollutvalgets oppgave er å bidra til forbedringsarbeidet i kommunen og fremme læring. I dette arbeidet har kontrollutvalget en rekke virkemidler til disposisjon. De ulike metodene kan illustreres ved figuren nedenfor. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er tiltak som kontrollutvalget er pålagt å ta i bruk.

Utvalget skal utarbeide en plan for arbeidet med forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, som skal vedtas av kommunestyret i løpet av 2024. Planen er basert på vurderinger av hvor risikoen for feil og mangler er størst, og hvor vesentlig dette kan sies å være.

Arbeidet med planen har vært en prosess som har pågått i 2024. I dette arbeidet har kontrollutvalget støttet seg på innspill fra flere kilder. Viken kontrollutvalgssekretariat har utarbeidet risiko- og vesentlighetsvurderingen, hvor risikoen for feil og mangler i den kommunale tjenesteproduksjonen og i selskaper der kommunen har eierinteresser, har blitt vurdert. Ordføreren, rådmannen og hovedtillitsvalgte har gitt sine innspill og vurderinger til utvalget angående aktuelle risikoområder. Kontrollutvalget har drøftet risikoområdene og prioritert dem.

Det er kommunestyret som skal vedta planen.

Plan for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Formålet med en forvaltningsrevisjon kan være å:

- bidra til økt effektivitet og måloppnåelse i kommunen
- sikre at kommunen driver i samsvar med gjeldende regelverk
- bidra til læring og forbedring av kommunens virksomhet

Forvaltningsrevisjon utføres av revisjonen for å sikre en objektiv og upartisk gjennomgang.

Enkelt sagt ønsker vi gjennom en forvaltningsrevisjon å få svar på to kjernespmåål:

- Gjør kommunen de riktige tingene?
- Gjør kommunen tingene riktig?

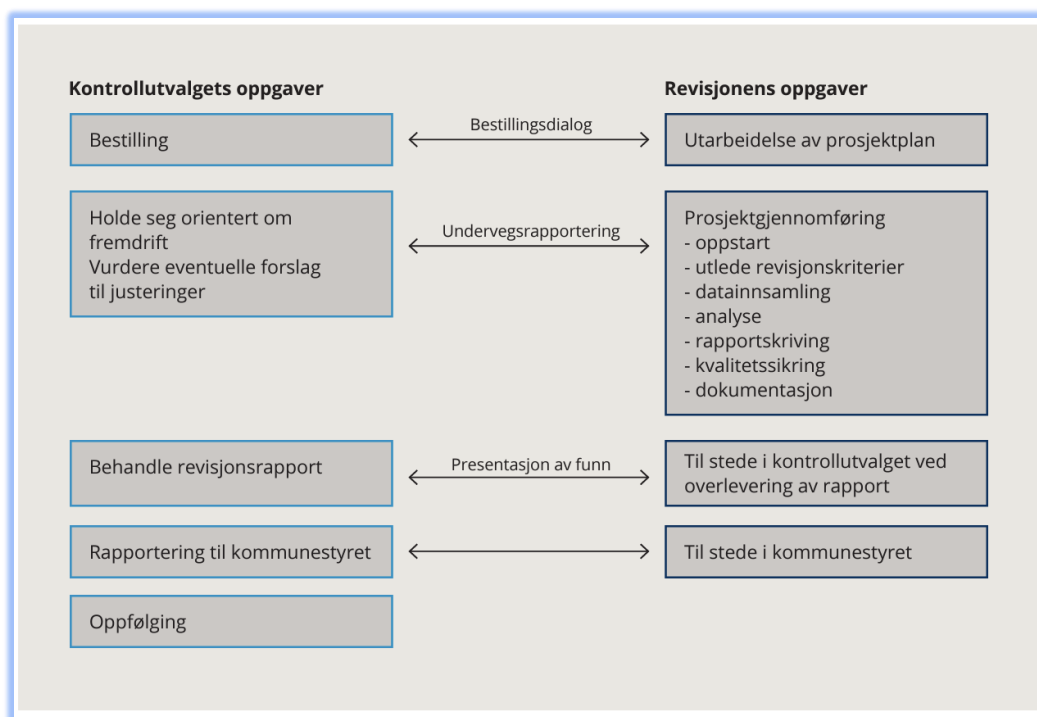
Forvaltningsrevisjoner kan gjennomføres innenfor alle kommunale tjenesteområder, for eksempel innenfor opplæring, helse og sosial, eller byggesak.

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon fra revisor. Det er viktig at kontrollutvalget forsikrer seg om at de problemstillingene som revisor legger frem i prosjektplanen, gir svar på det kontrollutvalget ønsker å undersøke. Utvalget må ta stilling til fremdriftsplan og budsjett.

I et forvaltningsrevisjonsprosjekt kan man gjerne kombinere ulike typer problemstillinger, slik at svarene gir et helhetlig bilde av det problemfeltet som blir undersøkt. Det kan for eksempel være interessant å undersøke både om et avvik forekommer, hva som er årsakene til dette, og hvilke konsekvenser og eventuelle virkninger avvikene har.

Figuren gir en oversikt over kontrollutvalgets og revisjonens oppgaver ved gjennomføringen av en forvaltningsrevisjon.

Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2024 - 2028

Basert på vurderinger av hvor risikoen for feil og mangler er størst, er forvaltningsrevisjonsprosjektene presentert nedenfor. Kontrollutvalget har satt opp internkontroll som et prioritert område, mens de øvrige prosjektene er listet i uprioritert rekkefølge. Hvor mange prosjekter som vil bli gjennomført i perioden, avhenger av kontrollutvalgets budsjett og prosjektenes omfang.

Under hvert område er det foreslått relevante temaer i samsvar med funnene i risiko- og vesentlighetsvurderingen, samt andre innspill og vurderinger. Endelig utforming av problemstillinger og omfang vil bli bestemt ved bestilling av det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Område	Tema
Internkontroll <i>Overordnet internkontroll</i> <i>(prioritert område)</i>	<p>God internkontroll er viktig både på økonomiområdet og for kommunen generelt. Rådmannen har ansvaret for at kommunen har internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. En god og velfungerende internkontroll vil bidra til å forebygge feil og mangler, og sikre kvalitet i kommunens tjenester.</p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke i hvilken grad Hol kommune har et helhetlig internkontrollsystem, på overordnet nivå, som legger til rette for betryggende kontroll med administrasjonens virksomhet. Aktuelle problemstillinger: I hvilken grad er det etablert et system som sikrer at internkontrollrutiner i kommunen til enhver tid er samlet, tilgjengelig og oppdatert? I hvilken grad gjennomføres systematiske risikovurderinger på overordnet nivå? I hvilken grad er det etablert en praksis for avvikshåndtering på overordnet nivå?</p>
Økonomiforvaltning <i>Økonomiforvaltning</i>	<p>Kommunene har ansvaret for en forsvarlig økonomiforvaltning, og en effektiv ressursutnyttelse som sikrer innbyggerne et best mulig tjenestetilbud over tid. Kommunestyret har det øverste ansvaret for planlegging, prioritering og styring av den kommunale økonomien innenfor fastsatte inntektsrammer og statlig regelverk. Bestemmelser om økonomiforvaltningen finnes i kommuneloven kapittel 14.</p> <p>Et grunnleggende krav til økonomiforvaltningen er at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Kommunestyrets viktigste verktøy for å planlegge og prioritere bruk av midler er budsjett- og økonomiplanen, regnskapet, økonomireglementet og finansielle måltall. Sentralt for å oppnå god økonomi og økonomistyring er</p>

	<p>bl.a. at kommunen utformer gode plan- og styringsdokumenter som grunnlag for politiske prioriteringer og beslutninger.</p> <p>Budsjettprosessen skal sikre en realistisk og fullstendig budsjettering, legge til rette for god politisk styring og kontroll, og klargjøre hva som er målene for kommunens virksomheter. Viktig for økonomistyringen er hvordan administrasjonen i kommunen følger opp budsjettet, og rapporterer tilbake til kommunestyret om behov for endringer, avvik e.l. Kommuneloven pålegger rådmannen et generelt ansvar for at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Dette omfatter også ansvar for et godt beslutningsgrunnlag i budsjettsaker. Rådmannen skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet.</p> <p>I Kommunebarometeret (2023) er Hol kommune rangert på 34. plass i sektoren økonomi. I økonomiplanen pekes det på økende antall eldre, mangel på arbeidskraft (skole og helse) og flere store investeringsbehov. Inntekter fra energibransjen har også en stor betydning for Hol kommune. I økonomiplanen står det at kommunen skal ha et fokus på økonomistatus i hele organisasjonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Administrativt ved god budsjettkontroll, kommunikasjon og rutiner • Politisk ved god informasjon, rapportering og velbegrunna vedtak
<p>Lønn</p> <p><i>Rett lønn til rett tid</i></p> <p><i>Internkontroll lønn</i></p>	<p><u>Rett lønn til rett tid</u></p> <p>I økonomiplanen kan vi lese at budsjettallene for drift 2024 viser at lønnskostnader utgjør 82,4 % årsbudsjettet. God internkontroll på området er viktig for å sikre at ansatte får riktig lønn utbetalt og at skattemyndighetene får innberettet riktige opplysninger.</p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke om kommunen sikrer rett lønn til rett tid til sine ansatte. Aktuelle problemstillinger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. I hvilken grad har kommunen betryggende internkontroll på lønnsområdet? 2. I hvilken grad sikrer kommunen at det er tilstrekkelig kompetanse innen lønnsområdet? <p><u>Internkontroll lønn</u></p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke i hvilken grad kommunen har betryggende internkontroll på</p>

	<p>lønnsområdet? I hvilken grad sikrer kommunen at det er tilstrekkelig kompetanse og ressurser innen lønnsområdet? Skjer rapportering og utbetaling i henhold til krav i lov, forskrift og etter aktuelle retningslinjer?</p>
<p>Investeringsprosjekter</p> <p><i>Planlegging og styring av investeringsprosjekter</i></p> <p>(Prosjektet er bestilt og leveres innen første halvår 2025) ✓</p>	<p>Kommunene har ansvar for å planlegge og gjennomføre egne byggeprosjekter, både som utbyggere og innkjøpere. Som utbyggere skal kommunene drive en sektorovergripende samfunnsplanlegging og arealplanlegging gjennom dokumenter som kommuneplaner, reguleringsplaner og bebyggelsesplaner. Som innkjøpere skal kommunene sikre at anskaffelsesprosessene følger regelverket for offentlige anskaffelser. Videre har rådmannen ansvar for internkontroll i egen virksomhet. Planlegging og gjennomføring av investeringsprosjekter i tråd med anerkjent prosjektmetodikk legger til rette for styring og kontroll i alle faser av prosjektene.</p> <p>Kontrollutvalget har bestilt en forvaltningsrevisjon som skal vurdere om kommunens planlegging og styring av investeringsprosjekter er i tråd med beste praksis. Prosjektet forventes ferdigstilt innen utgangen av fjerde kvartal (desember) 2024.</p>
<p>Offentlige anskaffelser</p> <p><i>Etterlevelse av regelverket, håndtering av brudd på regelverket, oppfølging og evaluering av avtaler med eksterne leverandører</i></p>	<p>Hol kommune utførte i 2019 anskaffelser av varer og tjenester for 81 millioner, noe som utgjør 14 % av det årlige budsjettet. Av dette utgjør 32 millioner investeringer innen bygg og anlegg.</p> <p>Hol kommune har ikke tidligere hatt en anskaffelsesstrategi. I arbeidet med strategien er det gjennomført en gjennomgang av organisering, kompetanse og økonomi. Gjennomgangen viser at Hol kommune trenger en heving av kompetanse og et tydeligere rammeverk for anskaffelser.</p> <p>Anskaffelsesregelverket stiller klare krav for å sikre en reell konkurranse, og alle vesentlige vurderinger og beslutninger skal være dokumenterte. KS trekker frem anskaffelser som ett av områdene hvor det er størst risiko for korrupsjon. Dette gjelder alle deler av anskaffelsesprosessen. Risikoen oppstår når praksis avviker fra grunnleggende prinsipper for offentlige anskaffelser, knyttet til kunngjøring, like konkurransevilkår og korrekte prosedyrer. Kommunen har ifølge anskaffelsesloven en plikt til å ivareta samfunnshensyn, herunder miljø. Plikten omfatter at kommunen skal</p>

	<p>vurdere hvilke anskaffelser som kan medføre en vesentlig miljøbelastning, og identifisere i hvilke anskaffelser det er relevant å stille miljøkrav. Kommunen skal også ha rutiner for hvordan disse anskaffelsene skal følges opp. Klima- og miljøkrav er spesielt relevante i bygg og anlegg, transport, avfall og vann og avløp. Videre fastslår den nye forskriften om energi- og miljøkrav ved anskaffelser av kjøretøy fra 2022, at det som hovedregel skal være et nullutslippskrav for offentlig anskaffelser av personbiler, lette varebiler.</p> <p>Rådmannen sier at innkjøp av varer og tjenester, inngåelse av innkjøpsavtaler samt oppfølging av inngåtte avtaler er et område som krever økt fokus. Det er en risiko for å gjøre feil knyttet til terskelverdier og øvrig omfattende lover og regelverk på området, herunder lov om offentlige anskaffelser. Hol har tidligere delt på en stilling med Ål kommune knyttet til innkjøp. Etter at vedkommende person byttet jobb, så har det ikke latt seg gjøre å rekruttere en erstatter, tross flere utlysninger. Rådmann vil fortsette å jobbe for mulighetene for å rekruttere inn spisskompetanse på dette området.</p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke hvorvidt regelverket for offentlige anskaffelser blir fulgt, hvorvidt kommunen har rutiner for håndtering av brudd på regelverket, og hvorvidt kommunen har rutiner for oppfølging og evaluering av de til enhver tid eksisterende avtaler som kommunen har med eksterne leverandører.</p>
<p>IKT-sikkerhet i kommunen</p> <p><i>Overordnet styring og oppfølging, datainnbrudd, sensitive personopplysninger</i></p> <p><i>(vertskommunesamarbeid)</i></p>	<p>Innbrudd i en kommunes IKT-systemer kan ha store konsekvenser. I januar 2021 ble Østre Toten lammet av et datainnbrudd med løsepengevirus. Som følge av angrepet ble store deler av de kommunale systemene i Østre Toten satt ut av drift. På sykehjemmene forsvant både journaler og turnusplaner samt at signalsystemet ble satt ut av spill. I tillegg kan store mengder opplysninger være på avveie. Både KS og nasjonale myndigheter har i etterkant av dataangrepet mot Østre Toten pekt på at flere kommuner kan ha mangler i sine IKT-systemer slik at de kan rammes av lignende angrep i tiden som kommer.</p> <p>Digitaliseringsdirektoratet oppsummerer i en rapport fra 2020 at fylkeskommuner og kommuner, og spesielt små og mellomstore kommuner, ikke har tilstrekkelig styring og kontroll på informasjonssikkerhetsområdet.</p> <p>IKT i Hol kommune er forvaltet av IKT Hallingdal med Gol kommune som vertskommune. Det følger av</p>

kommuneloven at kontrollutvalget i vertskommunen fører kontroll med virksomheten i vertskommunen på vegne av alle deltakerne i vertskommunesamarbeidet.

Kontrollutvalget bør derfor vurdere om en eventuell undersøkelse bør gjøres sammen med de andre deltakerkommunene, i regi av kontrollutvalget i vertskommunen Gol.

Det kan være aktuelt å undersøke/avdekke eventuelle svakheter i IKT-sikkerheten i Hol kommune, slik at feil kan rettes og systemer kan gjøres sikrere. Aktuelle problemstillinger:

1. Har kommunen etablert en tilfredsstillende overordnet styring og oppfølging av IKT-sikkerheten?
2. Er kommunen tilstrekkelig sikret mot innbrudd i kommunens interne nettverk via kommunens internetteksponerte tjenester?
(For å få svar på om kommunen er tilstrekkelig sikret mot innbrudd, kan det være aktuelt å gjennomføre en inntrengingstest i kommunens systemer)

GDPR

Ivaretagelse av den enkeltes personvern har fått sterkt fokus de siste årene. Kommunene forvalter et stort materiale av personopplysninger. Personopplysninger på avveie kan forekomme.

Behandling av personopplysninger er i dag regulert av EUs personvernsforordning (GDPR). I Norge er disse reglene tatt inn i personopplysningsloven. Reglene for behandling av personopplysninger i GDPR er omfattende. I tillegg er kommunen en stor organisasjon med mange fagområder som behandler store mengder personopplysninger, som i mange tilfeller også er sensitive. Samtidig går den teknologiske utviklingen raskt.

Det kan være aktuelt å undersøke om:

- Kommune har etablert et internkontrollsystem for personvern som tilfredsstillende krav i regelverket?
- Hvilken rolle og ansvar har personvernombudet?
- Hvilke rutiner har kommunen for avviksføring knyttet til brudd på personvernregelverket?
- Er det en klar fordeling mellom roller og ansvar i informasjonssikkerhetsarbeidet i kommunen?
- I hvilken grad har omsorgssektoren i kommunen innrettet seg etter det nye personvernregelverket?

	<p>Herunder: I hvilken grad har virksomhetene utarbeidet tilstrekkelig internkontroll på området? Har virksomhetene oversikt over hvilke personopplysninger de behandler? I hvilken grad er det gjennomført risikovurderinger i virksomhetene?</p>
<p>Evnen til å få tak i nødvendig arbeidskraft og beholde den (rekruttere, utvikle og beholde)</p> <p><i>Bemanning, rekruttere, beholde</i></p>	<p>Hol kommune har, som de fleste andre kommuner, utfordringer med bemanning, rekruttere og beholde.</p> <p>I økonomiplanen pekes det på at det er store utfordringer med å rekruttere og beholde helsepersonell i helse- og omsorg, og mangelen på personell og kompetanse er fordyrende ved at man må kjøpe vikarbyrå tjenester. Det er satt i gang et arbeid med beholder- og rekrutteringstiltak av personell i tjenestene, der Hol kommune blant annet ser på mulighetene til å ansette faste vikarer, samt styrke lærlingeordningen og motivere til kompetanseheving innad i virksomhetene.</p> <p>Når det gjelder bemanningssituasjonen er det viktig at kommunen skaffer seg en god oversikt over sine faste ansatte og deres stillingsstørrelser, samt kartlegger ønsker og behov for utvidede stillinger, eventuelt tilrettelegger for ulike familiesituasjoner, noe som kan variere mellom årstidene, tatt i betraktning at Hol er en reiselivskommune.</p> <p>Viken kommunerevisjon peker i sine risiko- og vesentlighetsvurderinger på at det er kritisk å jobbe målrettet for å sikre bemanning i henhold til krav i lov/forskrift. Administrasjonen og politisk ledelse må selv vurdere når det er behov for ytterligere bemanning utover kravene. Her kan en revisjon ta for seg kommunens arbeid med disse formelle kravene.</p> <p>En bemanning som i utgangspunktet går lenger enn regelverket kan likevel være relevant å belyse, dersom slik bemanning er nødvendig for å oppfylle enkelte krav i regelverket.</p> <p>Rådmannen sier at det generelt sett vil være krevende å få nok, og kvalifiserte ansatte i kommunen de neste årene. Hol ligger i ytterkanten av Buskerud fylke og i ytterkanten av et arbeidsmarkedsområde (Hallingdal). Vi ser spesielt at det over tid har vært vanskelig å rekruttere arbeidstakere til helsesektoren. Gradvis så har dette nå også begynt å gjøre seg gjeldende i oppvekstsektoren. Hol kommune vil i årene fremover måtte kjempe om ledig</p>

	<p>arbeidskraft og kommunen vil måtte jobbe veldig aktivt med å rekruttere og beholde arbeidstakere fremover. Risikoen for at kommunen ikke har nok arbeidstakere til å kunne holde dagens tjenestenivå på driften er av rådmann klassifisert som høy.</p>
<p>Sykefravær</p> <p><i>Forebygging og oppfølging, systematisk HMS arbeidet</i></p>	<p>En sentral utfordring i Hol kommune, som i de fleste andre kommuner, er å redusere sykefravær. I økonomiplan står det at det er en målsetning å øke nærværet, det vil si å redusere sykemeldinger og egenmeldte fravær, samt å utvikle heltidskultur blant de ansatte.</p> <p>Rådmannen sier at sykefravær er en faktor som fort kan påvirke tjenestenivået. Spesielt i de yrkene som er knyttet til helse- og omsorg og oppvekst. Sykefravær på en arbeidsplass, kan også føre til mere slitasje på gjenværende ansatte. Hol kommune har løftet arbeidet med nærværsarbeidet, og må ha fokus på dette i tiden fremover. Risikoen for at sykefravær vil påvirke tjenestenivået på driften, vil av rådmannen klassifiseres som høy.</p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke om kommunen har en arbeidsgiverpolitikk som ivaretar krav til forebygging av sykefravær og oppfølging av sykemeldte på en effektiv måte?</p> <p><u>Systematisk HMS arbeid</u></p> <p>Ved å jobbe enda grundigere med det systematisk HMS arbeidet og sette arbeidsmiljøarbeid på dagsorden vil dette kunne utgjøre en gevinst. Forskning viser at for å opprettholde velferd i fremtiden, må flere ta del i arbeidslivet. Det blir viktig å sørge for at flere inkluderes, at færre blir syke av jobben sin og at flere kan stå lenger i arbeid. Kunnskap om arbeidsmiljø og arbeidshelse er selve grunnmuren for å lykkes med et inkluderende arbeidsliv. Derfor bør det innføres gode tiltak slik at det jobbes tett med å forbedre arbeidsmiljøet på hver enkelt arbeidsplass. Resultatet er bedre helse, sterkere jobbengasjement og økt produktivitet.</p> <p>Forskning viser at når man lykkes med dette arbeidet bidrar man til at flere kan stå i jobb, som igjen bidrar til økt verdiskapning for samfunnet.</p>

<p>Saksutredning av politiske saker</p> <p><i>Forsvarlig saksutredning,</i></p> <p><i>Påvirkning fra folkevalgte og private aktører,</i></p> <p><i>oppfølging av politiske vedtak</i></p>	<p>Å sikre god politisk styring gjennom forsvarlig saksbehandling er viktig. Saksutredninger til saker som skal til politisk behandling skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. Formålet er at de folkevalgte skal få et godt beslutningsgrunnlag. Dette bidrar til å fremme tilliten til den kommunale saksbehandlingen og beslutningsprosessen. I henhold til kommuneloven har rådmannen ansvar for at saker som legges frem for folkevalgte organer er forsvarlig utredet.</p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke om kommunen har etablert rutiner og systemer som legger til rette for en forsvarlig saksutredning av politiske saker. Aktuelle problemstillinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvilken grad har kommunen etablert rutiner og praksis som legger til rette for en forsvarlig utredning av politiske saker? • I hvilken grad har kommunen etablert rutiner og praksis for å kvalitetssikre og godkjenne saksutredninger av politiske saker? • I hvilken grad har kommunen rutiner og praksis som legger til rette for at saksutredninger blir ferdigstilt i samsvar med tidsfrister? <p>Et annet aktuelt tema er påvirkning fra folkevalgte og private aktører. Rådmannen sier at det alltid vil kunne være en risiko for at det er private aktører eller folkevalgte som forsøker å påvirke en beslutning til sin gunst. Dette gjennom direkte kontakt med en folkevalgt eller en arbeidstaker, eller gjennom såkalte «fakenews» som kan påvirke beslutningsgrunnlaget. Rådmannen mener at kommunen har gode rutiner for å forebygge dette.</p> <p><u>Oppfølging av politiske vedtak</u></p> <p>Når det gjelder oppfølging av politiske vedtak kan det være aktuelt å undersøke om kommunen har et overordnet system for å sikre at kommunestyrevedtak blir fulgt opp, og i hvilken grad vedtak fra kommunestyret faktisk er blitt iverksatt som forutsatt. Det vil si om politiske vedtak er gjennomført slik politikerne ønsker det. Et sentralt element i det kommunale selvstyret er at det er de folkevalgte som gjennom sine vedtak bestemmer hva som skal gjøres, mens administrasjonen med rådmannen i spissen har ansvar for å sette vedtakene i verk.</p>

	<p>Administrasjonen har ansvar for å gjøre en forsvarlig utredning av sakene som danner grunnlag for de folkevalgtes vedtak. I dette ligger at administrasjonen skal gjøre en faglig uavhengig og partipolitisk nøytral utredning av en sak før en politisk beslutning fattes. Når så et politisk vedtak er fattet, skal administrasjonen opptre lojalt mot vedtaket, og legge bort eventuelle egne faglige synspunkter. Politiske vedtak skal gjennomføres slik som politikerne ønsker det, selv om man faglig sett er uenig i vedtaket. Dette innebærer at det kan ligge en latent konflikt eller uklarhet i administrasjonens rolle mellom kravet om nøytral faglighet på den ene siden og lojal iverksettelse av vedtak på den andre. I et slikt perspektiv kan det dermed ligge en risiko for at administrasjonen kan opptre som en «motvillig» iverksetter av politiske vedtak dersom disse er fattet på tvers av administrasjonens faglige råd. Dette temaet har det vært forsket mye på.</p>
<p>Flykninger og språkopplæring</p> <p><i>Introduksjonsprogram, integrering, bosetning, språkopplæring, utdanning og arbeid</i></p>	<p>Alle flykninger med opphold i Norge skal bo i en kommune. Bosetting og integrering av flykninger er en kommunal oppgave, og kommuner som bosetter flykninger mottar tilskudd fra staten.</p> <p>IMDi har anmodet kommunene om å bosette 37 000 flykninger i 2024, og Hol har vedtatt å bosette 45 flykninger i 2024.</p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan løser kommunen sine oppgaver i forbindelse med gjennomføring av introduksjonsprogram for flykninger? • I hvilken grad når kommunen fastsatte mål for overgang til arbeid eller utdanning for introduksjonsdeltagerne? • Oppfyller kommunen grunnleggende lovkrav til introduksjonsordningen? • Har kommunen et internkontrollsystem i tråd med kravene i introduksjonsloven? <p>Klarer kommunen å integrere flykninger, sikre tilstrekkelig språkopplæring og utdanning, samt få flykningene ut i arbeid raskt nok?</p>
<p>Grunnskole - tilpasset opplæring</p> 	<p>Kommunebarometeret peker på at det er mange elever som ligger på laveste mestringsnivå i nasjonale prøver. Spesialpedagogiske tiltak i grunnskole utgjør innværende skoleår hele 25 årsverk ved Geilo barne- og ungdomsskole. Kommunen har høyere tetthet av lærere</p>

<p><i>Kvaliteten på tilpasset opplæring, individuell tilrettelegging</i></p> <p><i>I den nye opplæringsloven er begrepet "spesialundervisning" byttet ut med "individuell tilrettelegging"</i></p>	<p>enn normen tilsier. En hovedårsak til dette er høy andel av spesialundervisning og særskilt norsk.</p> <p>I en tidligere forvaltningsrevisjon har revisor påpekt at kommunen har et forbedringspotensial på tilpasset opplæring samlet sett, og at dette påvirker andelen som mottar spesialundervisning.</p> <p>NRK omtaler i artikler i 2023 at over 10.000 barn går ut av barneskolen hvert år uten å kunne lese helt enkle tekster. Alle elever har krav på å få opplæring som er tilpasset sitt læringsnivå. Dette skal i størst mulig grad skje gjennom variasjon og tilpasninger til mangfoldet i elevgruppen innenfor fellesskapet.</p> <p>Normalt skal skolen kartlegge, vurdere og eventuelt prøve ut nye tiltak innenfor rammen av ordinær opplæring før vedtak om spesialundervisning fattes. Det samlede opplæringstilbudet vil som oftest omfatte både spesialundervisning og ordinær opplæring.</p> <p>Det kan være aktuelt å undersøke kvaliteten på tilpasset opplæring. Får elevene den opplæringen de har krav på?</p>
<p>Vold og trusler i skolen</p> <p><i>Forebygging, rutiner, praksis, skolefravær/skolevegring</i></p>	<p>Dette er et stadig økende samfunnsproblem, og en velkjent tematikk som er mye omtalt i media, med ulike teorier om hvordan dette «samfunnsproblemet» skal løses.</p> <p>Dette kan også gi en arbeidsmiljømessig utfordring for de ansatte og den emosjonelle belastningen de ansatte kan kjenne på, ved og stå i dette over tid. Det er viktig å ivareta de ansattes mentale helse slik at man unngår sykemeldinger og i verstefall turnover.</p> <p>Arbeidstilsynet skriver at det er velkjent at vold og trusler mot lærere er et økende problem. HMS- krav er utformet for å beskytte arbeidstageres helse og sikkerhet på arbeidsplassen. Som arbeidsgiver har kommunen ansvaret for at ansatte hver dag har et trygt og helsemessig forsvarlig arbeidsmiljø. Ivaretagelse av HMS kravene innebærer blant annet å identifisere og håndtere mulige risikoer, sikre gode arbeidsforhold, og implementere tiltak for å forebygge ulykker, skader og helseproblemer. Det betyr også at dersom kommunen ikke ivaretar HMS-kravene, utsettes arbeidstakerne for økt risiko for ulykker, skader og helseproblemer. Dette kan føre til fysiske og psykiske lidelser blant de ansatte, og det kan medføre redusert arbeidskapasitet og økt sykefravær. HMS- kravene er forankret i arbeidsmiljøloven og dersom</p>

	<p>kommunen ikke klarer å ivareta kravene er det risiko for juridiske sanksjoner.</p> <p>For å unngå negative konsekvenser og sikre et trygt og helsefremmende arbeidsmiljø er det viktig at kommunen tar HMS-kravene på alvor og iverksetter nødvendige tiltak for å oppfylle dem.</p> <p>Gjennom gode HMS-rutiner blir arbeidstakernes helse, sikkerhet og trivsel ivaretatt, samtidig som det opprettholder lovmessig overholdelse.</p> <p>Risiko:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ansatte ikke har trygt og godt arbeidsmiljø • sykefravær <p>Aktuelle problemstillinger om temaet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kommunen strategier på administrativt nivå, for å forebygge utfordringene skolen står ovenfor ift. vold og trusler? • Bruk av ulike kompetansegrupper for å avlaste fagpersonell? • I hvilken grad har kommunen rutiner og praksis som legger til rette for å forebygge kriminalitet og rus blant barn og unge? • I hvilken grad jobber skoleeier og skolene systematisk med å følge opp elever som har, eller står i fare for å utvikle, skolevegning? Skoleeiers og grunnskolenes rutiner og praksis for å følge opp elever som har, eller er i risikozonen for å få, et bekymringsfullt fravær. Hvordan skolens ansatte jobber og skolens samarbeid med andre tjenester? I hvilken grad har skolene rutiner og praksis som sikrer en ensartet og fullstendig registrering av skolefravær?
<p>Eldreomsorg</p> <p><i>Omsorgstrappen, digitale løsninger</i></p>	<p>Det forventes økning i de eldre aldersgruppene fra 80 år og oppover de neste 10-20 årene. Dette vil kreve tilpasninger (økning av ressurser for å møte behovene) innenfor de økonomiske rammebetingelsene. Kommunen har i dag relativt større utgifter til helse – og omsorgstjenester sammenlignet med landssnittet og Kostragruppe 3. Kommunen har nylig gjort organisatoriske grep for å tilpasse kostnadsnivået.</p> <p>Også i Hol er det viktig å være oppmerksom på manglende arbeidskraft innen helsesektoren.</p>

	<p>Hol kommer på 212. plass i denne sektoren i Kommunebarometer for 2023.</p> <p>Kommunen må jobbe smartere og levere tjenester på «rett nivå i omsorgstrappen». Det blir viktig for kommunen å omstille seg i raskere tempo og ta i bruk digital satsning. Dette kan frigjøre arbeidskraft innen denne sektoren.</p> <p>En aktuell forvaltningsrevisjon kan være å undersøke i hvilken grad kommunen gir tjenester på rett nivå i omsorgstrappen. En annen undersøkelse kan rettes inn mot å undersøke i hvilken grad kommunen tar i bruk digitale løsninger.</p>
--	--

Lenke til:

[Risiko- og vesentlighetsvurdering for Hol kommune](#)

Økonomi/budsjett

Kontrollutvalget har ca. 250 timer tilgjengelig for forvaltningsrevisjon, noe som innebærer at utvalget kan bestille én forvaltningsrevisjon i året, avhengig av bestillingenes omfang.

Rapportering

Kontrollutvalget rapporterer resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Dette innebærer at den enkelte forvaltningsrevisjon sendes fortløpende til kommunestyret.

Kontrollutvalget følger opp forvaltningsrevisjonsrapportene etter ca. ett år og rapporterer om hvordan kommunen har fulgt dem opp i årsrapporten, eventuelt i en egen sak.

Rullering av planen

Denne planen er utarbeidet med tanke på forvaltningsrevisjon i den kommende 4-årsperioden (2024-2028). I tillegg til løpende vurdering av planen, vil kontrollutvalget vurdere om den bør revideres etter 2 år.

Kontrollutvalget ber kommunestyret om fullmakt til å fravike de vedtatte prioriteringene i planen basert på slike vurderinger eller hvis andre forhold tilsier det.

Plan for eierskapskontroll 2024 - 2028

Innledning

Stadig mer av den kommunale virksomheten er organisert utenfor den ordinære kommunale forvaltningen. Dette kan være aksjeselskaper, interkommunale selskaper eller interkommunalt samarbeid.

Dette kan være en utfordring for folkevalgt styring, innsyn og kontroll, fordi de ligger utenfor kommunestyrets direkte styring og rådmannens internkontroll. Hvordan kommunestyret forvalter eierskapene sine, er viktig for å sikre kvalitet på tjenester og god forvaltning av kommunens verdier. God forvaltning av eierskapene er også viktig for kommunens omdømme. Formålet med eierskapet og eventuelle prinsipper for hvordan eierstyringen utøves, er et godt utgangspunkt for kontrollutvalget når de skal påse at eierskapene forvaltes i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Eierskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Dette er relativt sett en enklere kontroll en forvaltningsrevisjon, og krever mindre ressurser.

En nærmere undersøkelse av eller i et selskap, med henblikk på å vurdere eksempelvis selskapets tjenester eller organisasjon, er ikke eierskapskontroll, men forvaltningsrevisjon. En slik undersøkelse bør eventuelt komme frem i planen for forvaltningsrevisjon.

Ved gjennomføring av eierskapskontrollen vil det være relevant å vurdere oppgaven opp mot kommunens eierskapsmelding. Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv. [Hol kommunes eierskapsmelding kan leses her](#) - oversikt over Hol kommunes eierskap står på side 6.

Aktuelle temaer

Revisjonen gjennomførte en eierskapskontroll på generelt nivå i forrige periode, der det ble undersøkt om Hol kommune forvalter sine eierinteresser i tråd med lovkrav, etablerte normer for god eierstyring samt kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Det kan være verdt å vurdere om undersøkelser i selskaper i større grad bør gjennomføres som forvaltningsrevisjoner. Dette gir mulighet til en grundigere undersøkelse av selskapenes virksomhet, eventuelt i kombinasjon med eierskapskontroll. Det kan også være hensiktsmessig å rette undersøkelsene mot spesifikke områder og temaer. Å gjennomføre en forvaltningsrevisjon i samarbeid med de øvrige eierkommunene kan være fornuftig, slik at flere kan dra nytte av undersøkelsen og samtidig dele på kostnadene.

Når det gjelder spørsmålet om å undersøke selskaper gjennom forvaltningsrevisjon, har vi foreløpig ingen indikasjoner på forhøyet risiko.

Med bakgrunn i risiko- og vesentlighetsvurderingen anbefales det å gjennomføre en oppfølging av den nevnte eierskapskontrollen i kommende periode. Det var mange funn og anbefalinger i denne rapporten som kontrollutvalget kan følge opp videre i denne perioden.

Rullering av planen

Denne planen er utarbeidet med tanke på eierskapskontroll i kommunestyre-perioden. I tillegg til løpende vurdering av planen vil kontrollutvalget vurdere om den bør revideres etter 2 år.